

La incorporació de la figura educativa en els processos d'estudi d'adolescents en risc social al Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i Adolescència del districte de Sants-Montjuïc de Barcelona.

Avaluació de l'experiència professional 2019-2022.

Direcció de Serveis d'Atenció a la Infància i SARA

Departament d'Atenció Especialitzada a la Infància i Famílies

Renieblas Tarridas, Marta; Medina Martín, Alex; Ferrer Vidal, Fina; Pérez Gregorio, Cristina; Pastó López, Teresa; Fabrè Capdevila, Domnei.

Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència

Els Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència, actualment SEAIA, són serveis especialitzats de serveis socials que tenen com a objectiu la prevenció, el diagnòstic, el tractament i el seguiment dels infants i adolescents en situacions de risc o de desemparament i de les seves famílies.

Estan formats per professionals del treball social, la psicologia, la pedagogia i l'educació social.

A l'EIA de Sants-Montjuïc, coincidint amb la publicació de "Els processos tècnics dels Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (Ajuntament de Barcelona, 2017)", inicia la implementació del nou model d'intervenció reorganitzant els i les professionals en subequip d'estudis i subequip de seguiments.

La disciplina de l'educació social, en el model de Barcelona ciutat, no contempla funcions en la fase d'estudi. Té funcions específiques d'intervenció i tractament socioeducatiu únicament en la fase de seguiment.

En l'equip d'estudis es detecten en els i les adolescents dificultats per acceptar la intervenció professional i col·laborar en el procés d'estudi.

A través de la incorporació de l'educador/a social, busquem fomentar un espai de confiança i vinculació que ens permeti aproximar-nos a la realitat de l'adolescent i ens faciliti els elements necessaris per completar el procés d'exploració diagnòstica, valoració i proposta.

Objectius

General

Avaluar l'impacte de la intervenció educativa en el procés d'estudi dels i les adolescents d'alta complexitat en situació de risc greu o desemparament.

Entenem adolescents d'alta complexitat com aquells que presenten aïllament social, problemes de salut mental, violència filiofamiliar, consum de tòxics, actes delinqüencials...

Específics

- ▶ Potenciar un entorn de confiança amb els i les adolescents.
- ▶ Establir un vincle segur com a eina de transformació i canvi.
- ▶ Aconseguir que l'adolescent accepti la intervenció professional.
- ▶ Proporcionar un entorn adaptat les necessitats de l'adolescent.
- ▶ Aportar més elements per a complementar el procés de diagnòstic i valoració.

Hipòtesi

La incorporació de la intervenció educativa en la fase d'estudi pot complementar l'observació, l'exploració diagnòstica i la valoració dels i les adolescents, de les seves famílies i produir canvis en la pròpia situació dels i les adolescents ja en el mateix procés d'estudi.

MÈTODE:

Investigació avaluativa qualitativa i quantitativa

MOSTRA:

▶ **34**
ADOLESCENTS
24 casos finalitzats i 10 en procés d'estudi

▶ **16**
PROFESSIONALS
que formen part de l'equip d'estudis i de l'equip de seguiments

INSTRUMENTS:

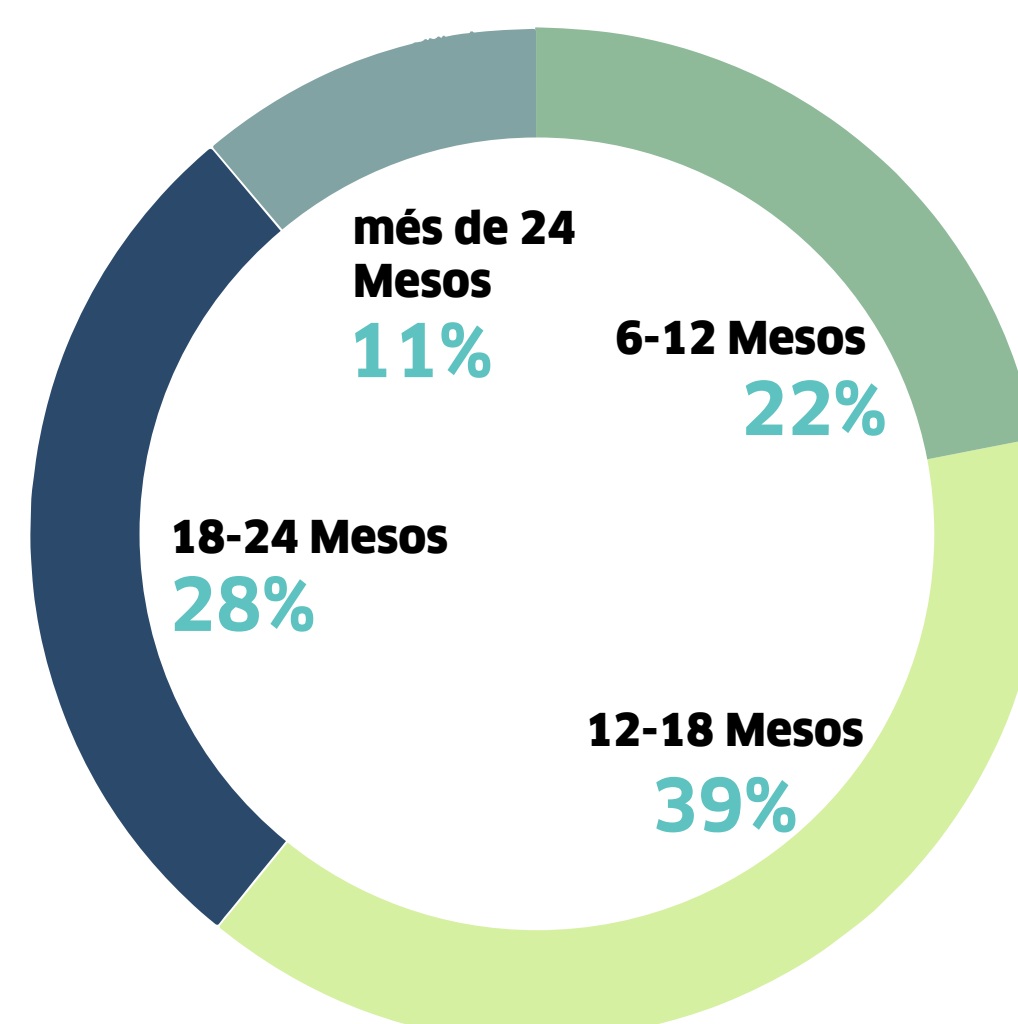
2 Qüestionaris
2 Grups de discussió

Qüestionaris aplicats a les i els Professionals

Qüestionaris aplicats a les i els Adolescents

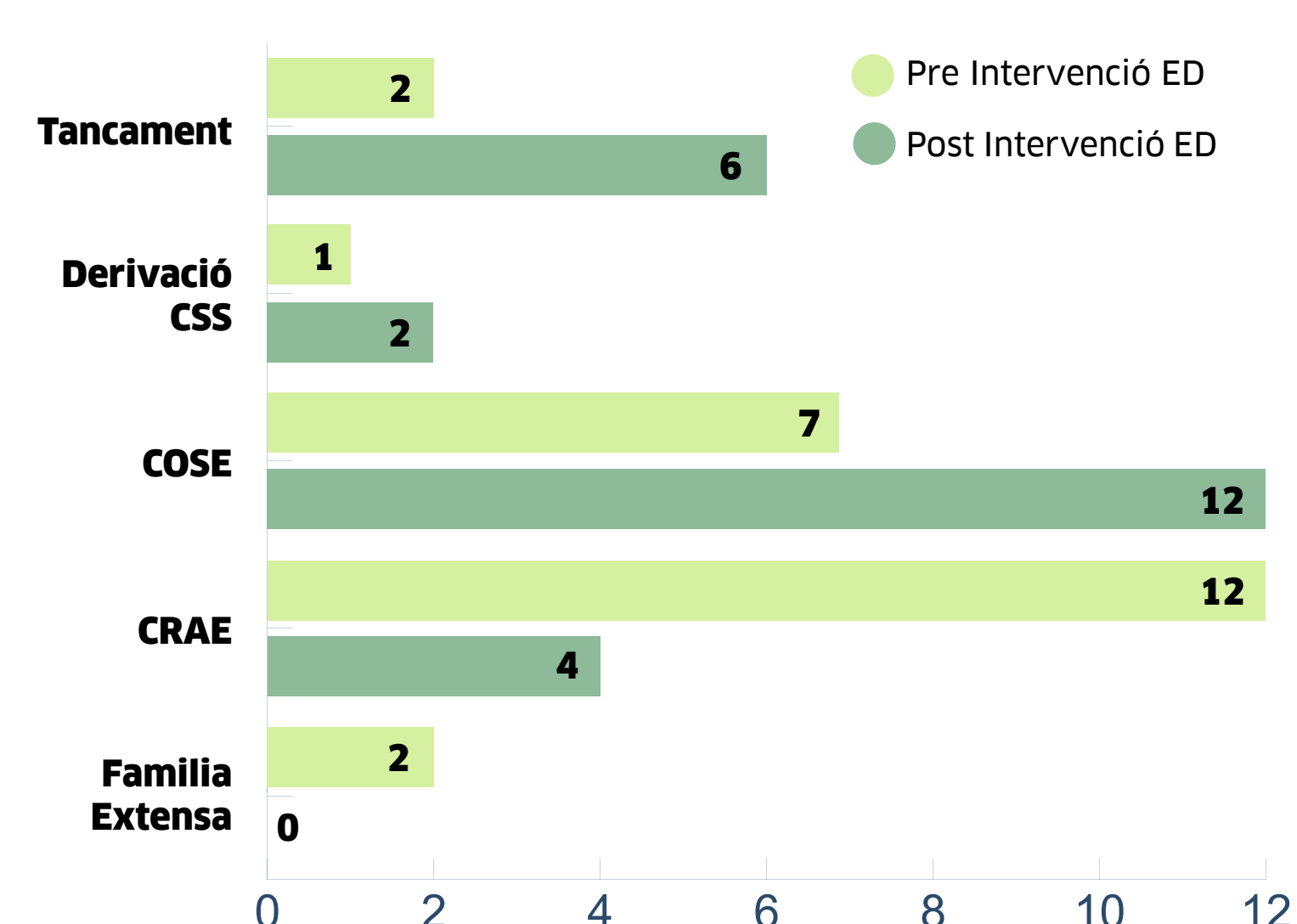
Temps d'estudi amb intervenció educativa

Gràfic 1. Temps d'estudi des de la data d'assignació fins la data de finalització d'estudi amb incorporació de l'educador/a.

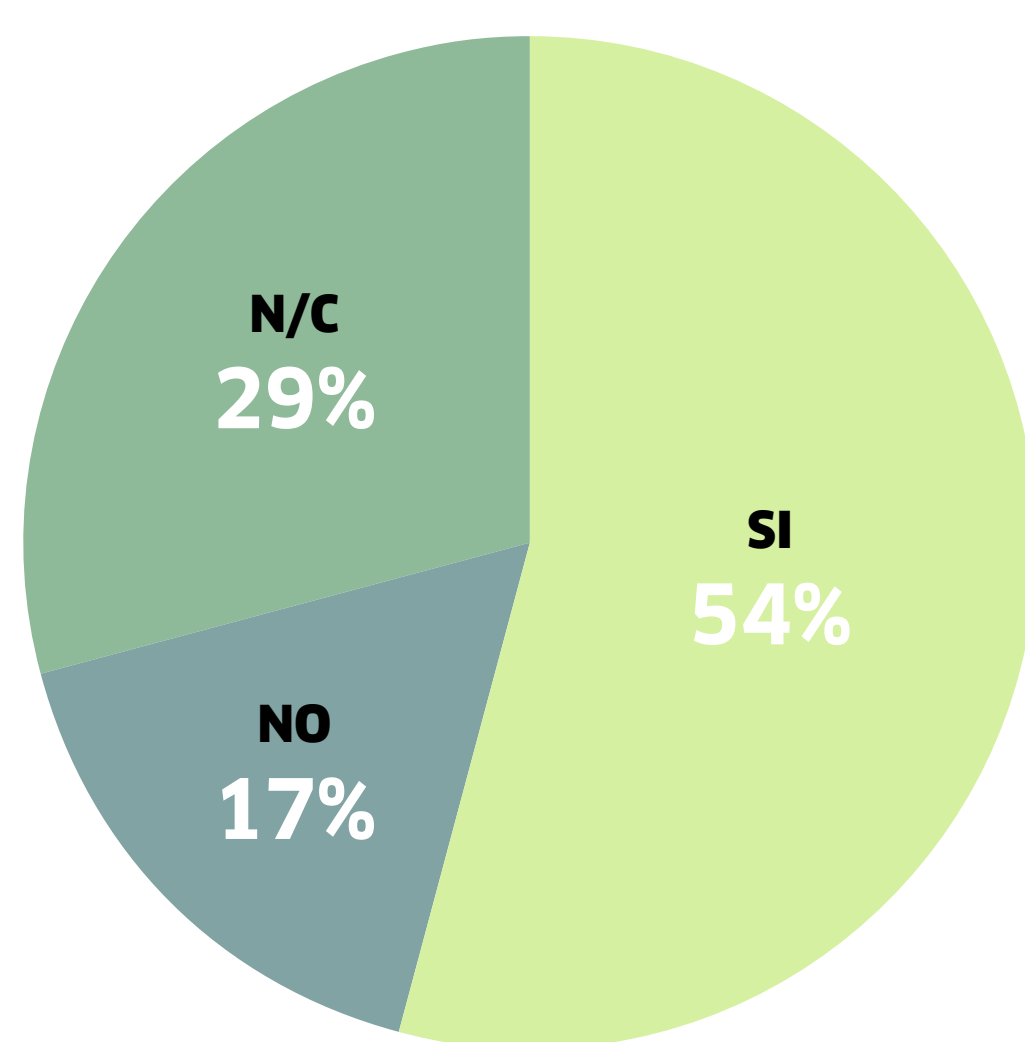
Pronòstic mesura d'adolescents inici estudi vs Proposta a la finalització estudi

Gràfic 2. Evolució de les propostes tècniques: pronòstic de mesura a l'inici d'estudi comparat amb les propostes a la finalització de l'estudi.

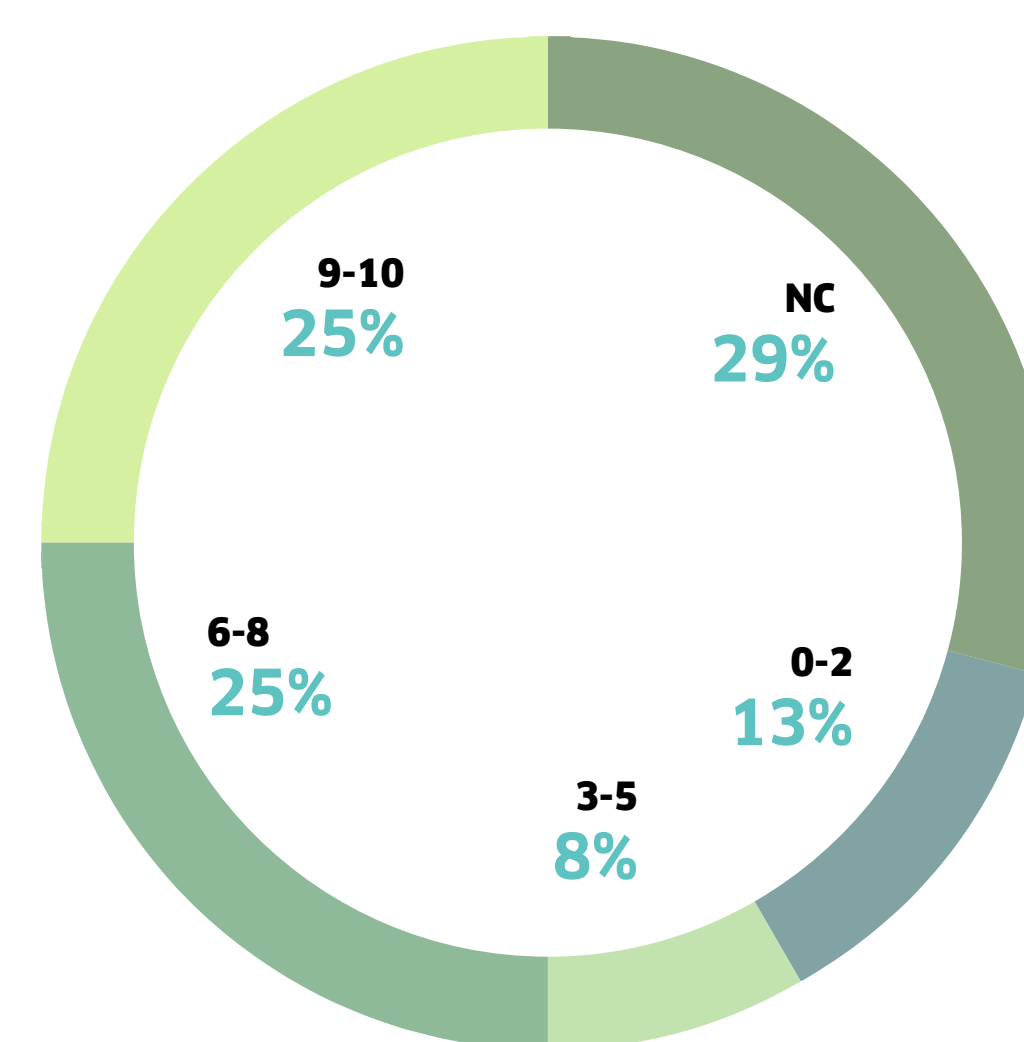
Et vas sentir més acompanyat/da per l'educador o educadora durant el procés d'estudi?

Gràfic 3. Valoració del grau d'acompanyament durant el procés d'estudi per part dels i les adolescents.

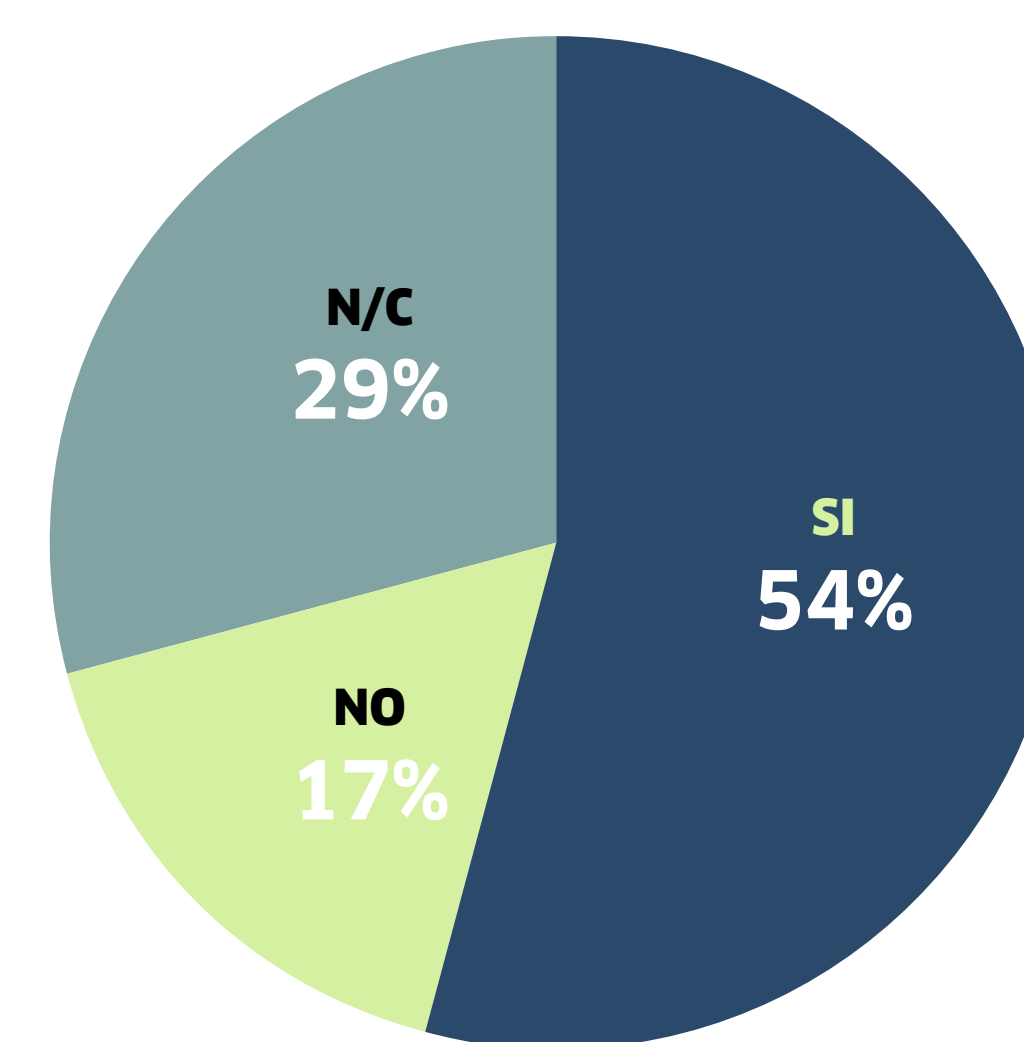
Com valoreu la intervenció del SEAIA durant el procés d'estudi amb Intervenció Educativa?

Gràfic 4. Grau de satisfacció de la intervenció del SEAIA (puntuant de l'1 al 10) en aquells casos que es realitza el procés d'estudi amb intervenció educativa.

Estàs d'acord amb la proposta de finalització d'estudi?

Gràfic 5. Grau d'acord del i la adolescent en la valoració i proposta protectora proposada pel SEAIA.

Conclusions

- ▶ L'adolescent esdevé **AGENT ACTIU** durant el procés d'estudi: **capacitació i més participació de l'adolescent** a l'hora d'objectivar la seva situació personal i prendre decisions.
- ▶ Es constata una tendència a l'augment de propostes per superar la situació de risc **sense separació del nucli familiar**, en contra de propostes de desemparament que impliquen una separació del nucli familiar.

- ▶ Es constata una tendència a enfortir el **vincle i la confiança** de l'adolescent amb el o la professional de l'equip SEAIA.
- ▶ La relació educativa facilita el procés d'execució de les mesures protectores i **es constata el vincle relacional com a eina principal de canvi**.
- ▶ S'objectiva un alt grau de satisfacció i conformitat, que repercuteix en el **nivell de col·laboració per part de l'adolescent** i la família.
- ▶ L'adolescent se sent més acompanyat/ada

i valora que la intervenció del o de la professional de l'educació social va ajudar a **promoure canvis personals**.

- ▶ Amb la intervenció educativa es potencia el treball de les **competències parentals**, que es tradueix en un augment de la preservació familiar.
- ▶ S'identifiquen aspectes de millora en la praxi professional i en el procés d'estudi: disminució d'entrevistes en context de despatx, increment d'intervencions en **l'entorn natural** de

l'adolescent, **escolta activa i acompanyament emocional** (pors, autoestima, empoderament, identitat sexual, etcètera), **revinculació i acompanyament** en recursos del territori, etcètera.

El procés resultant de tota l'experiència queda recollit en el document de treball: "Experiència professional: la incorporació de professionals de l'educació social a la fase d'exploració diagnòstica en els processos d'estudi a l'EIA de Sants-Montjuïc (2019-2022)", Ajuntament de Barcelona.

BIBLIOGRAFIA:

- Ajuntament de Barcelona (2007, 2011, 2014). "L'educador/a a l'EIA". Acció Social i Ciutadania, Direcció de Serveis d'Acció Social, Barcelona.
- Azara, M. P.; Mazo, A. (2012). Estudio de los Instrumentos de Trabajo que utilizan la Educadora y el Educador Social en la praxis profesional. Zaragoza: Colegio de Educadoras y Educadores Sociales de Aragón.
- Bautista-Cerro, M. J.; Melendro, M. (2011). "Competencias para la intervención socioeducativa con jóvenes en dificultad social". Educación XXI, vol. 14, núm. 1, 179-200.
- Cyrułnik, B. (2001). La maravilla del dolor. Ediciones Granica, SA.
- Barudy, J.; Dantagnan, M. (2005). Los buenos tratos a la infancia: Parentalidad, apego y resiliencia. Barcelona: Editorial Gedisa.

Per més informació contactar amb mrenieblas@bcn.cat